

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “ปัจจัยการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการเรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 23” ได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ 4 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 2) เพื่อศึกษาประสิทธิผลการเรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 3) เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน กับประสิทธิผลการเรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 4) เพื่อค้นหาปัจจัยการบริหารงานวิชาการที่เป็นตัวพยากรณ์ที่ดีของประสิทธิผลการเรียนรู้ของนักเรียน และสมการพยากรณ์

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเอาระเบียบวิธีวิจัยความสัมพันธ์ (Correlational Research) มาใช้ในการศึกษาเพื่อค้นหาคำตอบตามความมุ่งหมายของการวิจัย ผลการศึกษาและวิเคราะห์เอกสาร ได้คัดเลือกตัวแปรพยากรณ์ (Predictive Variable) 7 ตัวแปร ได้แก่ 1) สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน 2) ผู้บริหารโรงเรียน 3) การจัดการเรียนรู้ 4) การมีส่วนร่วมของชุมชน 5) ทรัพยากรการเรียนรู้ 6) นโยบายการบริหาร 7) แหล่งเรียนรู้ และตัวแปรเกณฑ์ (Criterion) หรือตัวแปรตาม ได้แก่ ประสิทธิผลการเรียนรู้ของนักเรียน ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรของการวิจัยเป็น ข้าราชการครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 23 จำนวน 1,972 คน โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่าง ผู้ให้ข้อมูล จากการใช้ตารางสำเร็จรูปคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ R.V. Krejcie D.W. Morgan จำนวน 360 คน และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิอย่างเป็นสัดส่วน (Stratified Random Sampling) ใช้แบบสอบถามปลายปิดเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามตัวแปรที่กำหนดในกรอบแนวคิดของการวิจัย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการส่งแบบสอบถาม ไป-กลับทางไปรษณีย์ และทวงถามจนได้ครบจำนวน นำมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) แบบขั้นตอน (Stepwise) นำเสนอสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ตามลำดับ ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 52.22) มีประสบการณ์การเป็นครู 10 – 20 ปี มากที่สุด (ร้อยละ 58.06) และปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง มากที่สุด (ร้อยละ 63.33) ตามลำดับ

2. ปัจจัยการบริหารงานวิชาการ ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน โดยด้านที่มีการดำเนินงานสูงสุด คือ ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ รองลงมาคือ ด้านผู้บริหาร ส่วนด้านที่มีการดำเนินงานอันดับสุดท้าย คือ ด้านแหล่งเรียนรู้ โดยสามารถสรุปผลในแต่ละด้าน ได้ดังนี้

2.1 ด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน พบว่าโดยภาพรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ทุกข้อ โดยข้อที่มีการดำเนินงานสูงสุด คือ การจัดโครงสร้างการบริหารโรงเรียนโดยให้บุคลากรทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบ รองลงมาคือ พัฒนาโรงเรียนให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ส่วนข้อที่มีการดำเนินงานอันดับสุดท้าย คือ การจัดเตรียม อาคารสถานที่เพื่ออำนวยความสะดวกการบริหารงานวิชาการ

2.2 ด้านผู้บริหาร พบว่าโดยภาพรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ทุกข้อ โดยข้อที่มีการดำเนินงานสูงสุด คือ มีประสบการณ์ด้านการบริหารงานวิชาการ รองลงมาคือ ได้รับการอบรมทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ส่วนข้อที่มีการดำเนินงานอันดับสุดท้าย คือ มีการนิเทศติดตามการปฏิบัติงานวิชาการของบุคลากรทุกฝ่าย

2.3 ด้านการจัดการเรียนรู้ พบว่าโดยภาพรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ทุกข้อ โดยข้อที่มีการดำเนินงานสูงสุด คือ มีความรู้ความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนที่หลากหลายและเหมาะสมกับผู้เรียน รองลงมาคือ ใช้ความรู้จากการฝึกอบรมหลักสูตรและการสอนมาพัฒนาการเรียนการสอน ส่วนข้อที่มีการดำเนินงานอันดับสุดท้าย คือ กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนประจำปีการศึกษา

2.4 ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน พบว่าโดยภาพรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีการดำเนินงานสูงสุด คือ สถาบันอุดมศึกษาใกล้เคียงมาเป็นที่ปรึกษาให้ความรู้ทางการบริหารงานวิชาการ มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ใช้วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยี การศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย

การศึกษา มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีการดำเนินงานอันดับสุดท้าย คือ ร่วมมือกับชุมชนจัดกิจกรรมพัฒนาสถานศึกษา มีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง

2.5 ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ พบว่าโดยภาพรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ทุกข้อ โดยข้อที่มีการดำเนินงานสูงสุด คือ ส่งเสริมให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการใช้เทคโนโลยีการศึกษาได้มีส่วนร่วมให้คำแนะนำ การบริหารงานวิชาการ รองลงมาคือ การจัดเตรียมเครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษามาสนับสนุน ส่วนข้อที่มีการดำเนินงานอันดับสุดท้าย คือ การจัดวัสดุอุปกรณ์ให้เพียงพอในการจัดทำสื่อการเรียนการสอน

2.6 ด้านนโยบายการบริหาร พบว่าโดยภาพรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ทุกข้อ โดยข้อที่มีการดำเนินงานสูงสุด คือ กำหนดนโยบายพัฒนางานวิชาการของโรงเรียน รองลงมาคือ กำหนดระเบียบปฏิบัติและคู่มือการปฏิบัติงานวิชาการ ส่วนข้อที่มีการดำเนินงานอันดับสุดท้าย คือ กำหนดระเบียบปฏิบัติและคู่มือการปฏิบัติงานวิชาการ

2.7 ด้านแหล่งเรียนรู้ พบว่าโดยภาพรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ทุกข้อ โดยข้อที่มีการดำเนินงานสูงสุด คือ การจัดเตรียมสื่อ และอุปกรณ์เพื่อสนับสนุนการบริหารงานวิชาการ รองลงมาคือ จัดให้มีการใช้แหล่งการเรียนรู้และวัสดุท้องถิ่นในชุมชนเป็นสื่อในการเรียนการสอน ส่วนข้อที่มีการดำเนินงานอันดับสุดท้าย คือ การสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูนำวัสดุท้องถิ่นเพื่อผลิตสื่อการเรียนการสอน

3. ประสิทธิภาพการเรียนรู้ของนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก ทุกข้อ

4. ปัจจัยการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ในภาพรวม มีความสัมพันธ์กับ ประสิทธิภาพการเรียนรู้ของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง และมีความสัมพันธ์ทางบวก ($r = 0.560$)

5. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารงานวิชาการ รายด้าน กับประสิทธิภาพการเรียนรู้ของนักเรียน พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ ความสัมพันธ์กันในระดับสูงมาก และมีความสัมพันธ์ทางบวก ($r = 0.859$) 2) ด้านแหล่งเรียนรู้ ความสัมพันธ์กันในระดับสูงมาก และมีความสัมพันธ์ทางบวก ($r = 0.850$)

6. ตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ดีที่สุด คือ ด้านนโยบายการบริหาร (X_6) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ของการพยากรณ์ เท่ากับ .494 รองลงมาคือ ด้านแหล่งเรียนรู้ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ของการพยากรณ์ เท่ากับ .420 ตัวแปรทั้ง 2 ด้านนี้ สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของประสิทธิผลการเรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 โดยรวมได้ร้อยละ 78.0 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ .363

อภิปรายผล

1. จากผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยการบริหารงานวิชาการ ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ รองลงมาคือ ด้านผู้บริหาร ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยอันดับท้ายสุด คือ ด้านแหล่งเรียนรู้

ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามสมมติฐานในการวิจัยข้อแรกที่ว่าปัจจัยการบริหารงานวิชาการที่เลือกมาศึกษาทุกปัจจัย มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 23 มีการวางแผนพัฒนาหลักสูตร โดยผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร นำหลักสูตรที่จัดทำขึ้นไปใช้ พร้อมทั้งมีการนิเทศติดตามผลการใช้งานหลักสูตร และนำมาประเมินผล ตลอดจนปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด นอกจากนั้นเป็นผลมาจากการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เน้นการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง อีกทั้งสนับสนุนครูผู้สอนให้มีการทำวิจัยในชั้นเรียนตามมาตรา 30 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 โดยผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน ทำให้สามารถนำไปพัฒนา ปรับปรุงแก้ไขการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมทั้งผู้บริหารสถานศึกษาได้ให้ความสำคัญ ให้คำแนะนำ ส่งเสริมสนับสนุนครูผู้สอนให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล ทำให้ครูผู้สอนสามารถกำหนดเกณฑ์การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ผลการเรียนของผู้เรียน โดยเน้นการประเมินผลตามสภาพจริง และนำผลที่ได้ไปปรับปรุง เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต่อไป จึงทำให้ปัจจัยการบริหารงาน

วิชาการ ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการเรียนรู้ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 23 โดยภาพรวม และรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัยในครั้งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ตลฤดี กลั่นภูมิศรี (2558, บทคัดย่อ) ผลการวิจัย พบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลนคร
ลำปางในขอบเขตเนื้อหาเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ 8 ด้าน โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ใน
ระดับมาก ซึ่งเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร
สถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ด้านการวัดผล ประเมินผลและ
ดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนา
คุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านการ
แนะแนว และด้านการนิเทศการศึกษาตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชญาชล ชัญจรรย์
(2556, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเทศบาลวัดโกรกกราก
(กรับวิทยาลัยทาน) สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครสมุทรสาคร ผลการศึกษาพบว่า ความ
คิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเทศบาลวัด
โกรกกราก (กรับวิทยาลัยทาน) สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครสมุทรสาคร พบว่า โดย
ภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่ค่าเฉลี่ยอยู่ใน
ระดับมาก เรียงจากค่ามากไปหาค่าน้อยดังนี้ อันดับแรกคือ ด้านการวัดผลและประเมินผลการ
เรียนการสอน รองลงมาคือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และอันดับสุดท้ายคือ
การนิเทศการเรียนการสอน ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมคิด มานะคิด (2554,
บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา การบริหารงานด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในทัศนะของครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ผลการวิเคราะห์การบริหารงานด้านวิชาการของ
ผู้บริหารโรงเรียน ในทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี โดยภาพรวม
ปฏิบัติในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานด้าน
วิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสูงสุด คือ ด้านจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ในระดับมาก และมี
ความคิดเห็นการบริหารงานด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนต่ำสุด คือ ด้านนิเทศการเรียน
การสอน ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วัชระ ชันธ
สมบัติ (2553, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของ
โรงเรียนขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
นครราชสีมา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กที่มี
ครูไม่ครบชั้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2 โดย
ภาพรวมและรายด้าน 5 ด้าน มีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก

2. ประสิทธิภาพการเรียนรู้ของนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามสมมติฐานในการวิจัยข้อสอง ที่กล่าวว่า ประสิทธิภาพการเรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีประสิทธิผลอยู่ในระดับมาก ทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ นักเรียนตั้งใจพัฒนาตนเองในทุกๆ ด้าน รองลงมาคือ นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการศึกษาเล่าเรียน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ นักเรียนมีความภาคภูมิใจ และพอใจในกิจกรรมการเรียนการสอนที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ เนื่องมาจากโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 23 ได้ดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาลอย่างเคร่งครัด เกี่ยวกับการเร่งพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนอย่างมีความสุข มีการพัฒนารอบด้าน โดยเฉพาะมีคุณธรรม และมีความสามารถในการเรียนรู้ตลอดชีวิตด้วยตนเอง จัดให้มีมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ ระบบการประเมิน และประกันคุณภาพทางการศึกษา เพื่อพัฒนาการศึกษาไทยให้มีมาตรฐานเป็นเลิศ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม ได้จัดระบบโครงสร้างของกระบวนการจัดการศึกษา โดยยึดหลักมีเอกภาพด้านนโยบายและมีความหลากหลายในการปฏิบัติ มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งนี้ จะมีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาไว้เพื่อให้สถานศึกษาสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้เกี่ยวข้องว่าผู้เรียนทุกคนจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ สามารถพัฒนาความรู้ความสามารถ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างเต็มศักยภาพ ทั้งนี้ให้ถือวาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษาของสถานศึกษา เป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องและดำเนินการโดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกิจกรรมหรือแนวปฏิบัติที่จำเป็นจะต้องดำเนินงาน เพื่อประกันว่าคุณภาพของการศึกษาได้รับการรักษาไว้และส่งเสริมเพิ่มพูนและรวมถึงกิจกรรมหรือแนวปฏิบัติใดๆ ที่หากดำเนินการตามระบบและแผนที่วางไว้แล้ว จะทำให้เกิดความมั่นใจว่าจะได้ผลผลิตทางการศึกษาที่มีคุณภาพตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์

นอกจากนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 23 มีความรู้และเข้าใจในหลักการบริหารและสามารถดำเนินการตามกระบวนการบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดมาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการศึกษาซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีการบริหาร โดยมีองค์ประกอบสำคัญดังนี้ การใช้แผนเป็นเครื่องมือปฏิบัติงาน

การพัฒนาบุคลากร การสนับสนุน การเรียนการสอน การประสานงานกับทุกฝ่าย และการประเมินผลการปฏิบัติงาน และที่สำคัญกระบวนการบริหารการศึกษานั้นเป็นสิ่งจำเป็นและมีความสำคัญ ไม่ใช่สิ่งที่มองเห็นรูปร่างเป็นรูปธรรมแต่การบริหารการศึกษาเป็นสิ่งที่มีความละเอียดอ่อนและต้องปรับให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ดังนั้น การบริหารการศึกษาจึงต้องอาศัยความเข้าใจและแนวความคิดที่ลึกซึ้งมาดำเนินการและมีความจำเป็นที่ผู้บริหารการศึกษาจะต้องศึกษาให้เข้าใจอย่างถ่องแท้จึงจะสามารถดำเนินงานให้บรรลุผลสำเร็จ ซึ่งกระบวนการบริหารจำเป็นต้องศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของโรงเรียน มีการวางแผนมาจากการวิเคราะห์ห้องศ์กร (SWOT) โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่าย มีการดำเนินงานตามแผน การประเมินผลเมื่อสิ้นสุดโครงการมีการสรุปผลการปฏิบัติงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลและนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนการดำเนินงานต่อไป รวมทั้งครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 23 มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการจัดการเรียนการสอนตามมาตรฐานด้านการเรียนการสอนซึ่งมี 2 มาตรฐาน 14 ตัวบ่งชี้ ครอบคลุมด้านกระบวนการเรียนการสอนดังนี้ มีความรู้ความเข้าใจเป้าหมายการจัดการศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหลักสูตรสถานศึกษามีการวิเคราะห์ศักยภาพของผู้เรียนและเข้าใจผู้เรียนเป็นรายบุคคล มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความสามารถใช้สื่อเทคโนโลยี นวัตกรรม และแหล่งเรียนรู้ในการพัฒนาการเรียนรู้ของตนเองและผู้เรียน มีการประเมินผลการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับสภาพการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียน และอิงพัฒนาการของผู้เรียน มีการนำผลการประเมินมาปรับเปลี่ยนการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ มีการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนและนำผลไปใช้พัฒนาผู้เรียน

ผลการวิจัยในครั้งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กรุณา ภูมะละ (2556, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับตามค่าเฉลี่ยได้ดังนี้คือ การมีส่วนร่วม การเรียนการสอน การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ภาวะผู้นำทางการศึกษาและการปฏิบัติตามนโยบาย และประสิทธิผลโรงเรียนขนาดเล็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพรรณ สุริโย (2550) ได้ทำการศึกษา ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเทศบาลกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 9 กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า ระดับประสิทธิผลของโรงเรียนเทศบาลพบว่า พนักงานครูและบุคลากรทางการศึกษาท้องถิ่นมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และ

สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิราภรณ์ ช่วยบำรุง (2554, บทคัดย่อ) ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพ การศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพ การศึกษาของโรงเรียน โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับ มาก ทุกด้านเช่นกัน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านกระบวนการบริหาร ด้านกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา และด้านกระบวนการเรียนการสอน ตามลำดับ

3. ปัจจัยการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ในภาพรวม มีความสัมพันธ์กับ ประสิทธิภาพการเรียนรู้ของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีความสัมพันธ์ กันในระดับปานกลาง และมีความสัมพันธ์ทางบวก ($r = 0.560$) ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นไปตาม สมมติฐานในการวิจัยข้อสาม ที่กล่าวว่าปัจจัยการบริหารงานวิชาการมีความสัมพันธ์ทางบวก กับประสิทธิภาพการเรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 23 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียน รายด้าน กับประสิทธิภาพการเรียนรู้ของนักเรียน พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ ความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ และมีความสัมพันธ์ทางบวก ($r = 0.859$) 2) ด้านแหล่งเรียนรู้ ความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ และมีความสัมพันธ์ทางบวก ($r = 0.850$)

ตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ดีที่สุด คือ ด้านนโยบายการบริหาร (X_6) โดยมีค่า สัมประสิทธิ์ของการพยากรณ์ เท่ากับ .494 รองลงมาคือ ด้านแหล่งเรียนรู้ โดยมีค่า สัมประสิทธิ์ของการพยากรณ์ เท่ากับ .420 ตัวแปรทั้ง 2 ด้านนี้ สามารถร่วมกันอธิบายความ แปรปรวนของประสิทธิภาพการเรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 23 โดยรวมได้ร้อยละ 78.0 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการ พยากรณ์ .363

ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ ทั้งนี้เนื่องมาจากกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา และการบริหารงานวิชาการ เป็นกระบวนการบริหารจัดการการศึกษาทุกด้านของสถานศึกษา เป็นภาระงานปกติของสถานศึกษาที่ได้รับการดูแลเอาใจใส่ระบบให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมเพื่อ พัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่วางแผนจนถึงประเมินตนเอง ปรับปรุงพัฒนา งานของตนตามทิศทางเดียวกัน เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ สอดคล้องกับ หลักสูตรเป็นที่ยอมรับของนักเรียน ครูบุคลากรของสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการเรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ซึ่งรัฐบาล ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพ

การศึกษา เพราะการศึกษาเป็นการพัฒนาคนและกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดำรงอยู่อย่างยั่งยืน ต้องอาศัยระบบการประกันคุณภาพเป็นกลไกขับเคลื่อน และในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ให้สถานศึกษาจัดให้มี ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่า การประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษา และการบริหารงานวิชาการ ที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นกลไกสำคัญ ในการผลักดันให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยอาศัยหลักการสำคัญ คือการประกันคุณภาพการศึกษา กระบวนการของการประกันคุณภาพการศึกษาจะมีความสัมพันธ์กับปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยจะเป็นกลไกผลักดันให้ทุกปัจจัยมีคุณภาพและนำไปสู่การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างแท้จริง

ผลการวิจัยในครั้งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กรุณา ภูมะลี (2556, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านภาวะผู้นำทางการศึกษาและปัจจัยด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนขนาดเล็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนืออย่างมีนัยสำคัญ ส่วน ปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอน ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมและปัจจัยด้านการปฏิบัติตาม นโยบาย ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนขนาดเล็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนืออย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริภรณ์ ช่วยบำรุง (2554, บทคัดย่อ) ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านกระบวนการบริหาร ด้านกระบวนการเรียนการสอนด้านกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และปัจจัยแต่ละปัจจัยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 พิจารณาตัวแปรปัจจัยที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุดคือ ด้านกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา และด้านกระบวนการบริหาร พบว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับสูง ส่วนด้านกระบวนการเรียนการสอนมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพรรณ สุริโย (2550) ได้ทำการศึกษา ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเทศบาลกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 9 กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 9 กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ปัจจัย ด้านภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลง (X_4) ด้านการตัดสินใจ (X_3) ด้านวิสัยทัศน์ (X_1) และมีความสัมพันธ์ทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ด้านการติดต่อสื่อสาร (X_2) โดยสามารถพยากรณ์ได้ร้อยละ 55.90 ($R^2 = .559$)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากข้อค้นพบว่า ปัจจัยการบริหารงานวิชาการด้านทรัพยากรการเรียนรู้ และด้านแหล่งเรียนรู้ เป็นปัจจัยที่เป็นตัวพยากรณ์ที่ดี ของประสิทธิผลการเรียนรู้ของนักเรียน จึงมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

- 1.1 โรงเรียนควรจัดเตรียม อาคารสถานที่ให้มีความเพียงพอ และเหมาะสม เพื่ออำนวยความสะดวกการบริหารงานวิชาการ
- 1.2 ควรพัฒนาด้านการนิเทศการเรียนการสอน โดยผู้บริหารดำเนินการวางแผนแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศการเรียนการสอน ติดตามผล ประเมินผล และสรุปผลการนิเทศ พร้อมชี้แจงให้คำแนะนำแก่ครูผู้สอนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง ซึ่งควรทำการนิเทศอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง เพื่อให้ครูผู้สอนได้แนวทางในการพัฒนา ปรับปรุงแก้ไขการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของตนเองให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
- 1.3 ควรมีการกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนประจำปีการศึกษา เพื่อพัฒนาและปรับปรุงประสิทธิภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างจริงจัง
- 1.4 โรงเรียนควรร่วมมือกับชุมชนจัดกิจกรรมพัฒนาสถานศึกษา และเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น โดยการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาจัดทำเป็นหลักสูตร และให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อให้การบริหารงานวิชาการมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น
- 1.5 โรงเรียนควรมีการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ให้เพียงพอในการจัดทำสื่อการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
- 1.6 โรงเรียนควรมีการกำหนดระเบียบปฏิบัติและคู่มือการปฏิบัติงานวิชาการ เพื่อให้ครูผู้สอนได้แนวทางในการพัฒนา ปรับปรุงแก้ไขการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของตนเองให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
- 1.7 โรงเรียนควรสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูนำวัสดุท้องถิ่นเพื่อผลิตสื่อการเรียนการสอน และให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา และท้องถิ่น การใช้หลักสูตรต้องมีการปรับปรุงแก้ไขอย่างต่อเนื่อง ซึ่งต้องตรงตามสภาพจริง

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษารูปแบบการบริหารงานวิชาการที่เหมาะสมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 23

2.2 ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 23 กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

2.3 ควรศึกษาวิจัยการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดต่างๆเพื่อเปรียบเทียบ และจะได้ทราบแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการเพื่อจะได้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงงานวิชาการต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี